

मध्यविन्दु नगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

चोरमारा, नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)

गण्डकी प्रदेश, नेपाल

२०७३

प.सं. ०६९/०८०

च.नं. २३३

मिति २०७९/०५/५

श्री सहकारी संस्थाहरु सबै,

मध्यविन्दु नगरपालिका नगरकार्यपालिकाको कार्यालय

नवलपरासी बर्दघाट (सुस्ता पूर्व)

विषय : सहकारी विभागको निर्देशन/जानकारी

प्रस्तुत विषयमा सहकारी विभाग नयाँ बानेश्वर काठमाडौंको मिति २०७९/४/३१ गतेको निर्देशन अनुसार नेपाल देश भरी रहेका सहकारी संस्थाहरुका लागि सहकारी संस्थामा रहेका आम शेयर सदस्यहरुका लागि र केन्द्रिय संघ /सहकारी बैंकहरुका लागि जारी गरिएको निर्देशन यसै पत्र साथ मध्यविन्दु नगरपालिकाको website www.madhyabindumun.gov.np मा राखीएको हुनाले निर्देशनको सम्पूर्ण कपि अध्ययन गरी सोही अनुसार गर्न गराउनु हुन सबै सहकारी संस्थाहरुलाई जानकारी गराईएको व्यहोरा अनुरोध छ ।

०६९/४/५
तिष्णु प्रसाद शर्मा
अधिकृत छैठौं

नेपाल सरकार
भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालय

सहकारी विभाग

नयाँ बानेश्वर, काठमाडौं

सहकारी विभागको निर्देशन

जारी मिति : २०७९/०४/३१

विश्वव्यापी रूपमा फैलिएको कोभिड-१९ को असर तथा प्रभाव, आर्थिक मन्दी, आ.व. २०७९/८० को मौद्रिक नीतिबाट वित्तीय क्षेत्रमा पर्न सक्ने प्रभावका कारण तरलता व्यवस्थापनको असर सहकारी क्षेत्रमा पर्न गई केही सहकारी संघसंस्थाहरूलाई सदस्यको बचत फिर्ता, कर्जा लगानी र असुलीमा कठिनाई भइरहेको भन्ने सम्बन्धमा राष्ट्रिय सहकारी महासंघ, केन्द्रीय संघ र जिल्ला संघहरूबाट जारी विज्ञप्तिहरूप्रति यस विभागको ध्यानाकर्षण भएको छ ।

समुदायमा आधारित भई सदस्य केन्द्रीत, सहकारी मूल्य मान्यता पालना गरी स्वःनियमन र स्वःशासनमा सञ्चालित सहकारी संघसंस्थाहरूमा समस्या देखिएको छैन । केही सहकारी संघसंस्थाहरू संस्थागत सुशासनमा नचल्ने, अध्यक्ष, सञ्चालक वा व्यवस्थापकले नीति, विधि र प्रणालीको अनुसरण नगरी आफ्नो व्यक्तिगत हितमा केन्द्रीत संस्थाहरू क्रमिक रूपमा समस्यामा पर्ने क्रम चलिरहन्छ । सहकारी संस्थामा सदस्यले नियमित बचत गर्ने र ऋणी सदस्यले लिएको कर्जा समयमै चुक्ता गर्ने कार्यले सहकारी संस्था जीवन्त रूपमा चलिरहन्छ । यसका लागि सञ्चालक, व्यवस्थापक र सदस्यहरू संस्थाको उद्देश्य हाँसिल गर्ने कार्यमा एकिकृत रूपमा लागिरेहुनु पर्दछ ।

यसै सन्दर्भमा मौद्रिक नीति २०७९, गत विगतको अभ्यास, सहकारी अभियान एवं विभिन्न क्षेत्रबाट प्राप्त सुझाव समेतको आधारमा सहकारी ऐन, २०७४ को दफा २३, २५ (ज), ९५(५) एवं सहकारी नियमावली, २०७५ को नियम ७२(३) र ७६(झ) बमोजिम सहकारी विभागको मिति २०७९/४/३१ को निर्णयानुसार यो निर्देशन जारी गरिएको छ ।

(क) सहकारी संस्थाहरूका लागि :

(१) सहकारी ऐन, २०७४ को दफा ७३ मा भएको प्रावधान बमोजिम आफुले बुझाउनु पर्ने मासिक/वार्षिक र माग भएका अन्य विवरणहरू यथा समयमै नियामक निकायमा पठाउने/बुझाउने साथै आवश्यक वित्तीय सूचनाहरू कोपोमिस प्रणालीमा प्रविष्टि गर्ने ।

भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालय

सहकारी विभाग

नयाँ बानेश्वर, काठमाडौं

✓ (२) सञ्चालक समिति, लेखा सुपरिवेक्षण समिति र व्यवस्थापकले संस्थाको नियमित कारोबार, तरलता, सम्पत्ति, दायित्वको नियमित जाँचबुझ गर्ने तथा संस्थागत सुशासन कायम गर्नेतर्फ विशेष ध्यान दिने ।

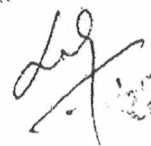
✓ (३) सञ्चालन घाटामा रहेका संस्थाहरूले नाफामा सञ्चालन नहुन्जेलसम्म शेयर लाभांश र कर्मचारी बोनस कोषको रकम वितरण नगर्ने, सञ्चालकहरूको सुविधा कटौती गर्ने, मितव्ययीता अपनाएर निश्चित प्रतिशतले प्रशासनिक खर्च घटाउने, विना योजना खोलिएका वा घाटामा चलेका शाखा वा सेवा केन्द्रहरू बन्द गर्ने आदि उपायहरू अवलम्बन गर्ने ।

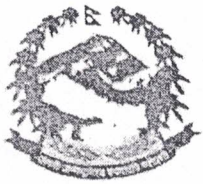
✓ (४) मौद्रिक नीतिले निजीक्षेत्रतर्फ कर्जाको वृद्धिदर १.६ प्रतिशत प्रक्षेपण गरेको सन्दर्भमा सहकारी संस्थाहरूले दीर्घकालिन श्रोत सुनिश्चित नगरी कर्जा लगानी नगर्ने । कर्जा लगानी गर्दा तत्काल प्रतिफल प्राप्त हुने स-साना व्यावसायमा लगानी गर्ने र स्थिर सम्पत्तिहरूमा सकेसम्म कर्जा लगानी नगर्ने ।

(५) ऋण असुली प्रकृयालाई प्राथमिकता दिई कार्ययोजना बनाई कार्यान्वयन गर्ने । संस्थाको तर्फबाट कर्जा प्रवाह लगायतको कार्य गर्दा सञ्चालक समितिको बैठकको निर्णयबाट मात्र गर्ने, एकल निर्णयको जिम्मेवारी र जवाफदेहिता स्वयं निर्णयकर्ताको नै हुने । संस्थाको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई संस्थागत गर्ने । संस्थाको कारोबार सञ्चालन भैरहने व्यवस्था मिलाई संस्थाको क्रियाकलापहरूलाई निरन्तरता दिने ।

(६) विधि र पद्धतीमा सञ्चालित भएका सहकारी संस्थाहरूले तरलताको उपलब्धता, वित्तीय एवं संस्थागत क्षमता हेरी सदस्यहरूलाई नियमित रुपमा बचत फिर्ता गर्ने र सञ्चालक समितिको निर्णय अनुसार साधारणसभाले पारित गरी प्रचलित कानून बमोजिम संस्थाका शेयर सदस्यहरूलाई लाभांश वितरण गर्न सक्नेछन् ।

✓ (७) आवधिक र ठुलो बचत संकलनमा भन्दा नियमित बचतमा जोड दिने । बचतकर्ता सदस्यहरूसँग नियमित भेटघाट गरी बचत फिर्ता भुक्तानी कहिले चाहिने हो, भुक्तानीको अग्रिम तालिका बनाई नियमित भुक्तानी गर्दै जाने । बचतकर्ता सदस्यलाई नियमित भेटघाट गरी संस्थाको वस्तुगत स्थितिको जानकारी गराउने । संस्थाको विरुद्धमा फैलिएको अफवाहपूर्ण सूचनाको बारेमा संस्थाले विभिन्न माध्यमबाट वस्तुगत अवस्थाको बारेमा तत्कालै सूचना प्रवाह गर्ने ।

[Signature]

भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालय

सहकारी विभाग

नयाँ बानेश्वर, काठमाडौं

(द) प्रत्येक सहकारी संघसंस्थाका सञ्चालक समिति र व्यवस्थापकले एक हप्ताभित्र र त्यसपछि मासिक रूपमा देहायका विषयहरूमा आफ्नो संस्थाका शेयर सदस्यहरूलाई सार्वजनिक सूचना मार्फत जानकारी गराउने ।

तपसिल

शेयर पूँजी रु. जगेडा कोष रु. कूल सम्पत्ती रु. कूल बचत रु.

लगानीमा रहेको कर्जा रु. कूल शेयर सदस्य संख्या कूल ऋणी सदस्य

तरलता रकम र प्रतिशत कूल संस्थागत पूँजी रु. विभिन्न कोषहरूको जम्मा रकम रु.

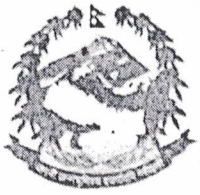
(९) केही सहकारी संस्थाहरूमा दर्तावाल लेखापरीक्षकहरूबाट भएको लेखापरीक्षण प्रतिवेदन अध्ययन गर्दा लेखामान अनुरूप लङ्ग फर्म प्रतिवेदन समावेश गरेको नपाइएको हुँदा त्यस्ता लेखापरीक्षकहरूको सम्बन्धमा नेपाल चार्टर्ड एकाउन्टेण्ट संस्थामा प्रतिवेदन गरिने भएकोले राष्ट्रिय लेखामान अनुरूप लेखापरीक्षण प्रतिवेदन लिने व्यवस्था मिलाउने ।

(१०) कोभिड-१९ को असर बढिरहेको परिप्रेक्ष्यमा नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकार एवं स्थानीय तहहरूबाट जारी भएका जनस्वास्थ्य सम्बन्धी सुरक्षा मापदण्डहरूको पालना गर्दै सेवा प्रवाहको प्रबन्ध मिलाउने ।

(११) सहकारी विभागबाट जारी भएका सहकारी संघसंस्थामा सुशासन प्रवर्द्धनको लागि एकिकृत निर्देशन, २०७९ र सम्पत्ती शुद्धीकरण सम्बन्धी सहकारी संस्थाहरूलाई जारी गरिएको (तेस्रो संशोधन) निर्देशन, २०७४ को पालना गर्ने/गराउने

(ख) सहकारीका आम शेयर सदस्यहरूको लागि:

(१) जुनसुकै सहकारी संस्थाको निश्चित कार्यक्षेत्र हुन्छ । सम्बन्धित संस्थाको कार्यक्षेत्र भित्रको व्यक्तिले मात्र संस्थाको शेयर सदस्य प्राप्त भएपछि बचत राख्ने र तीन महिनापछि मात्र ऋण लिने कार्य गर्ने । शेयर सदस्यहरूले आफ्नो संस्थाप्रति चासो राख्ने बानीको विकास गर्ने, बेलाबेलामा संस्थाको कारोबार तथा वित्तीय अवस्थाको जानकारी लिई राख्ने र अन्य संस्थामा आएको समस्यादेखि विचलित नहुने । नियतवस प्रवाह भएका गलत सूचनाको पछि नलागी सम्बन्धित सहकारी संस्थाबाट यथार्थ र वास्तविक सूचना नियमित रूपमा प्राप्त गर्ने

भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालय

सहकारी विभाग

नयाँ बानेश्वर, काठमाडौं

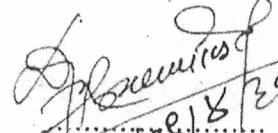
(२) सहकारी संस्थाका प्रत्येक सदस्य संस्थाको बराबर हकदार हुन् । सहकारी संस्थाको सञ्चालन तथा नियन्त्रण यसको सदस्यहरूले नै गर्ने भएकोले संस्थाका सबै गतिविधिहरूमा जानकारी राख्ने, समस्या समाधानमा सहभागी हुने, साधारणसभामा सक्रियतापूर्वक भाग लिने, विस्तारित मंचको बैठकमा भाग लिने, संस्थामा सदस्यको हैसियतले नियमित बचत गर्ने र लिएको कर्जा समयमै चुत्ता गर्ने ।

(३) संस्थाको नाम, ठेगाना, सञ्चालकहरूको पहिचान, सामाजिक प्रतिष्ठा, कर्मचारी तथा व्यवस्थापकहरूको जानकारी, कार्यक्षेत्र, संस्थागत सुशासन, लेखापरिक्षण, साधारण सभा, सामाजिक उत्तरदायित्व प्रतिको सचेतना, सदस्यसँगको सम्बन्ध, संस्थाको कारोबार, नियामकीय निर्देशनको पालना र सुधार, सूचनाहरूको संप्रेषण, वेबसाइट आदिवाट पर्याप्त सूचना संकलन र विश्लेषण गरेपछी मात्र आफ्नो कार्यक्षेत्रभित्रको विश्वासयोग्य कुनै एक प्रकृतिको एक संस्थाको शेयर सदस्य भइ कारोबार गर्ने/गराउने ।

(ग) केन्द्रीय संघ/सहकारी बैँकका लागि:

(१) आफू सम्बद्ध प्रारम्भिक संस्थाहरूसँग निरन्तर छलफल र संवाद गर्ने, आवश्यक पूर्व सजगता सहितका निर्देशनहरू जारी गरी कार्यान्वयन गर्ने गराउने । आफूसँग आवद्ध नभएका संस्थाहरूलाई समेत विश्वासमा लिई संस्थागत सुशासन प्रकृतियामा सहभागिता अभिवृद्धि गर्ने ।

(२) आफूमा आवद्ध संस्थाहरूको निरन्तर सुक्ष्म निगरानी राखी सम्भाव्य समस्या समाधानका लागि आवश्यक पहल गरी संभव भएसम्म कोषको व्यवस्थापन गर्ने । केन्द्रीय संघहरू माफर्त सञ्चालित स्तरीकरणका कार्यक्रमहरूमा सहभागिता गराउने । सहकारी शिक्षा तथा तालिमका विषयहरूलाई उच्च प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयन गर्ने ।

२०७९.१४.२९
(रमेश प्रसाद पण्डित)
रजिष्ट्रार